

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VIII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

SENTYABR, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, sentyabr

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-jild, 8-son (sentyabr, 2025-yil). – 47 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 26-sentyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Xaydarova Mashxura, Valiyev Gulam

AYOLLAR YENGIL KOSTYUMI UCHUN 100% PAXTA TOLASIDAN YARATILGAN NAQSHLI
TO'QIMA TUZILMASINI ISHLAB CHIQUISH 4-8

TARIX FANLARI

Kulboev Nishonboy

RESEARCH CONDUCTED IN UVOLSOY 9-12

Sodiqov Erali

YOSHLARDA VATANPARVARLIK RUHINI SHAKILLANTIRISHDA JADID
MARIFATPARVARLARINING ILG'OR G'OYALARIDAN FOYDALANISH 13-16

IQTISODIYOT FANLARI

Shukurov Ikrom

SAMARQAND VILOYATI TURIZM SOHASINING BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHINING
AHOLI FAROVONLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL ETISH 17-21

FALSAFA FANLARI

Yoqubova Nafisa

MILLATLARARO MADANIYAT INTEGRATSIYA JARAYONLARINING ASOSI 22-25

FILOLOGIYA FANLARI

Самиева Иродахон

КОРОТКО ОБ ИСТОРИИ СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ТЕОРИЙ В АМЕРИКЕ 26-31

Xoldorova Xulkaroy

TILSHUNOSLIKDA MATN VA UNING LINGVISTIK O'RGANILISH HOLATI 32-34

YURIDIK FANLARI

Sharipov Firdavs

OLIY MAJLIS QONUNCHILIK PALATASI QONUN IJODKORLIGI FAOLIYATINING TARIXIY-
HUQUQIY TAHLILI: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI 35-39

Salomov Xumoyun

DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMIDA PROKURATURA ORGANLARINING QONUNIYLIKNI
TA'MINLASHDAGI STRATEGIK VAZIFALARI 40-43

PEDAGOGIKA FANLARI

Mirzayeva Umidaxon

FIZIKA TA'LIM JARAYONIDA XALQARO BAHOLASH TOPSHIRIQLARI ASOSIDA BILIMLARNI
SHAKLLANTIRISH 44-46

PEDAGOGIKA FANLAR

FIZIKA TA'LIM JARAYONIDA XALQARO BAHOLASH TOPSHIRIQLARI ASOSIDA BILIMLARNI SHAKLLANTIRISH

Mirzayeva Umidaxon Murodjon qizi

Andijon davlat texnika instituti "Materialshunoslik" kafedrası assistenti

Email: umidamirzayeva035@gmail.com

Tel: (50) 503 52 22

Andijon, O'zbekiston

Annotatsiya. Mazkur maqolada umumiy o'rta ta'lim tizimida fizika fanini o'qitishda xalqaro baholash tizimlarida (jumladan, PISA) qo'llaniladigan topshiriqlardan foydalanish orqali o'quvchilarda chuqur va barqaror bilimlar shakllantirish masalalari yoritilgan. PISA topshiriqlarining tahlili asosida zamonaviy fizika darslarini tashkil qilishning afzalliklari ochib beriladi.

Kalit so'zlar: fizika, xalqaro baholash, PISA, funksional savodxonlik, o'quv topshiriqlari, bilimni shakllantirish.

DEVELOPING KNOWLEDGE THROUGH INTERNATIONAL ASSESSMENT TASKS IN THE PROCESS OF TEACHING PHYSICS

Mirzayeva Umidakhon Murodjon qizi

Assistant, Department of Materials Science, Andijan State Institute of Technology

Annotation This article addresses the issue of fostering deep and sustainable knowledge among students in the process of teaching physics within the general secondary education system through the use of tasks applied in international assessment programs (including PISA). Based on the analysis of PISA tasks, the advantages of organizing modern physics lessons are revealed.

Key words: physics, international assessment, PISA, functional literacy, learning tasks, knowledge development.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2025v1i8/n10>**KIRISH.**

Hozirgi globallashuv davrida ta'lim sifati xalqaro standartlar asosida baholanishi ta'lim tizimi oldida yangi vazifalarni qo'ymoqda. Ayniqsa, fizika kabi tabiiy fanlarni o'qitishda nafaqat nazariy bilim, balki bu bilimlardan real hayotda foydalana olish (funksional savodxonlik) ham muhim hisoblanadi. Xalqaro baholash tizimlari, xususan, PISA (Programme for International Student Assessment) dasturi shunday qobiliyatlarni aniqlashga qaratilgan. Shuning uchun, fizika ta'limida xalqaro baholash topshiriqlaridan foydalanish — zamonaviy dars samaradorligini oshirish vositasidir.

ASOSIY QISM.

1. Xalqaro baholash topshiriqlari nima va ular qanday tuziladi?

Xalqaro baholash tizimlarida (PISA, TIMSS, PIRLS) qo'llaniladigan topshiriqlar o'quvchilarning:

- muammoni anglash,
- analiz qilish,
- ilmiy asoslangan qaror chiqarish,

- tanqidiy fikrlash va bilimni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini o'lchaydi.

Fizikaga oid PISA topshiriqlari odatda real hayotiy vaziyatlarga asoslangan bo'lib, o'quvchidan faqat formulani bilish emas, balki mantiqiy fikrlashni talab qiladi.

2. Fizika darslarida xalqaro baholash topshiriqlaridan foydalanish imkoniyatlari

Quyidagi shakllarda foydalanish mumkin:

- Darsga kirish – muammoli savol yoki real voqelikdan boshlab, o'quvchining qiziqishini oshirish;

- Yakuniy baholash – o'quvchilarni test emas, hayotiy muammo orqali baholash;

- Guruhlarda ishlash – PISA topshiriqlarini muhokama qilish orqali o'quvchilarni faollashtirish;

O'zaro ta'lim – o'quvchilar o'z yechimlarini tushuntiradi va himoya qiladi.

3. Misol tariqasida PISA tipidagi fizika topshirig'i

Vazifa nomi: "Avtobus tormozlanishi"

Shart: Avtobus 72 km/soat tezlikda harakatlanmoqda va to'xtashi uchun 60 metr yo'l bosadi. Tormozlanish tezlanishini toping va bu qanday omillarga bog'liq bo'lishi mumkinligini tushuntiring.

Bu topshiriq orqali o'quvchi:

a) tezlik birligini o'zgartiradi,

b) tormozlanish formulasini qo'llaydi,

c) fizik qonuniyatni real hayot holatiga bog'laydi.

4. Bunday topshiriqlarning afzalliklari

- O'quvchilarning tashabbuskorligi va fikrlash faolligi ortadi;

- Tizimli yondashuv shakllanadi;

- Fizikani hayot bilan bog'lash qobiliyati kuchayadi;

- O'quvchining funksional savodxonligi rivojlanadi.

XULOSA.

Fizika ta'limida xalqaro baholash topshiriqlari asosida ishlash, o'quvchilarda real muammolarga yechim topa olish, fizik bilimlarni amaliyotda qo'llay olish va zamonaviy fikrlash qobiliyatini shakllantiradi. Shuning uchun, o'qituvchilar o'z metodikasiga bunday topshiriqlarni tatbiq etish orqali o'quv jarayonini yanada sifatli, maqsadli va samarali tashkil etishlari mumkin.

TAVSIYALAR.

- Fizika o'qituvchilari uchun maxsus PISA uslubidagi topshiriqlar banki ishlab chiqilishi lozim;

- Dars jarayonida PISA vazifalari asosida muammoli vaziyatlardan keng foydalanish tavsiya etiladi;

- Pedagoglarning malakasini oshirish kurslarida xalqaro baholash topshiriqlarini tahlil qilish va tatbiq qilish bo'yicha modullar kiritilishi lozim.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60-son Farmoni. – T.: 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. Fizika fanidan umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun o'quv dasturi. – Toshkent, 2023.

3. OECD (2019). PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>
4. Назаров Б, Ташмухамедова З. Физика дарсларида инновацион таълим технологиялари. – Тошкент: Фан, 2021.
5. Asqarov, X., Karimov, I, Mirzayeva, U, & Asqarova, MB (2024). RETRACTED: Rektifikatsiya ustuni laboratoriya qurilmasining plastinka tuzilmalariga jismoniy bog'liqligini eksperimental aniqlash. E3S Web of Conferences da (538-jild, 01032-bet). EDP fanlari.
6. Ҳамраева Ш.Х. Замонавий дарс: назария ва амалиёт. – Тошкент: Турон-Иқбол, 2020.
7. Axmedov I.A, O'ralov B.T. O'quvchilarning funksional savodxonligini rivojlantirishda tabiiy fanlarning o'rni. – "Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar" ilmiy-metodik jurnali, 2022, №4.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

VIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2025-yil, sentyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-
jild, 8-son (sentyabr, 2025-yil). – 47 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 26-sentyabr

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.